

GRASLAND INTENSIEF BENUTTEN IS NIET EENVOUDIG

Het Europese project Dairyman wil melkveehouders in Noordwest-Europa bewuster maken van een duurzame bedrijfsvoering. Een gerichte uitwisseling van kennis en ervaring staan centraal. In totaal nemen 130 melkveebedrijven deel, verspreid over 10 regio's. Hiervan liggen er 12 in Vlaanderen. In de zomer trokken we mee op studiereis naar Noord-Ierland. – *Lies Debruyne & Jo Bijttebier, ILVO Landbouw & Maatschappij*

In Vlaanderen wordt het Dairymanproject gecoördineerd door ILVO, eenheid Landbouw & Maatschappij, in nauwe samenwerking met Boerenbond, Inagro en de Hooibeekhoeve in Geel. Begin juli trok een twingtigtal geïnteresseerde melkveehouders voor een vierdaags bezoek naar Noord-Ierland, waar ze de sfeer konden opsnuiven op de bedrijven van enkele collega's.

Driekwart van de oppervlakte is landbouwgrond

Noord-Ierland maakt, samen met Schotland, Wales en Engeland, deel uit van het Verenigd Koninkrijk. Met een oppervlakte van 14.000 km² is het de kleinste regio binnen het Verenigd Koninkrijk. Iets meer dan driekwart van het landoppervlak wordt er gebruikt voor landbouw. De streek kent een koel, gematigd klimaat, met veel regen (gemiddeld 1130 mm

tegenover 800 mm in België). Het afgelopen voorjaar was nog natter dan gemiddeld. Hierdoor is de regio minder geschikt voor akkerbouw, maar door het lange groeiseizoen is de bodem wel geschikt voor een goede grasproductie. De teelt van maïs is hier zo goed als onmogelijk. De streek heeft minder te lijden onder hoge nitraatgehaltes in het water, maar kent daarentegen wel meer problemen met eutrofiëring. Als gevolg hiervan moet men zich aan strenge richtlijnen rond bemesting houden. Volgens het Noord-Ierse Nitraatactieplan (2011-2014) mag er maximum 170 kg N van dierlijke oorsprong worden opgebracht en er mag geen fosfaatbemesting worden toegediend, tenzij men aan de hand van bodemanalyses de nood ervan kan aantonen. Voor bedrijven onder derogatie wordt de limiet opgetrokken van 170 naar 250 kg N, maar de oppervlakte van de bedrijven

moet uit minimaal 80% grasland bestaan, en de P-balans mag de grens van 10 kg P/ha/jaar niet overschrijden. Slechts 14% van de landbouwbedrijven in Noord-Ierland zijn melkveebedrijven, maar ze zijn wel verantwoordelijk voor 50% van de bruto toegevoegde waarde uit de landbouw. De melkveebedrijven zijn groter dan bij ons. Gemiddeld zijn er 81 melkkoelen per bedrijf, de helft van de bedrijven heeft er meer dan 100 koeien. De melkproductie per koe is de voorbije jaren fors toegenomen (een stijging van 1500 l/koe tussen 1995 en 2005) en bedraagt nu zo'n 6500 l. Deze evolutie zorgde voor een continue stijging in de totale jaarlijkse melkproductie (een stijging van 40% sinds 1990, 1,8 miljard l in 2010). Deze stijging van de melkproductie kan omdat – in tegenstelling tot in Vlaanderen – het quotum in Noord-Ierland geen directe beperking vormt op de groei van de

bedrijven, door de overheveling van quutum van het Britse 'vasteland' naar Noord-Ierland, enkele jaren geleden. En doordat het VK sinds 2005 ruim onder het quutum melkt, moet men momenteel in Noord-Ierland niet meer letten op het bedrijfsquotum. Net zoals bij ons is de melkprijs heel gevoelig voor schommelingen en de meeste melk wordt geproduceerd als de prijs het laagst is.

Bedrijfsvoering is gebaseerd op grasland

Tijdens ons bezoek aan Noord-Ierland bezochten we 4 melkveebedrijven. De impressies van de Vlaamse melkveehouders waren natuurlijk afhankelijk van bedrijf tot bedrijf, maar toch waren er ook enkele algemene bevindingen. De stallen zijn over het algemeen minder luxueus dan bij ons, toch zien de koeien er goed uit

achtergelaten wordt. Deze praktijk is natuurlijk alleen mogelijk bij goede, droge weersomstandigheden. Een andere landbouwer topte het gras nadat de weiden begraasd waren. Volgens hem zorgt maaien vóór grazen ervoor dat de drogestofopbrengst per hectare toeneemt, waardoor je meer melk per hectare produceert. De melkproductie per koe daalt wel doordat de inhoud van het gras niet langer optimaal is. Op alle bedrijven werd de toegang van de koeien tot de weiden verzekerd door het aanleggen van – vaak verharde – wegen. Afhankelijk van het weer moet het op grasland gebaseer-

.....

Een goed graslandbeheer is de kern van de bedrijfsvoering.

.....

Reggie Alcorn in gesprek met de Vlaamse adviseurs en pilootmelkveehouders.

en het gemiddelde vervangingspercentage bedraagt slechts 22%. De verhouding van aantal koeien en de oppervlakte cultuurgrond op Ierse bedrijven is vaak beter in balans dan bij ons. Door de grootte van de bedrijven schakelt men ook vaker externe arbeid in. Op alle bedrijven vormt begrazen in de zomerperiode het hoofdaandeel van de ruwvoervoorziening, waardoor een goed graslandbeheer de kern is van de bedrijfsvoering. De koeien worden elke dag op een ander perceel 'ingeschaard' en keren pas na 3 weken terug naar datzelfde perceel. Een aantal landbouwers maait het gras daags voor de koeien worden ingeschaard. Zo nemen ze het oudere gras vlotter op, waardoor de weide schoner

de systeem echter wel heel vaak herzien worden. Vaak worden de koeien 's nachts binnengehouden als het te nat is, omdat ze anders de percelen stuk lopen. Een grotere oppervlakte moet dan gemaaid worden. Soms lukt het ook niet om te maaien en laat de kwaliteit van de kuil te wensen over (met drogestofgehaltes die soms niet hoger zijn dan 15%) waardoor er extra duur krachtvoeder (375 euro/ton) gevoederd moet worden.

Elk bedrijf legt andere accenten

Uiteraard zijn er bepaalde overeenkomsten, maar elk bedrijf legt zijn eigen accenten waardoor de impressies van de Vlaamse melkveehouders en hun

adviseurs toch ook hier en daar bedrijfs-specifiek waren.

Allereerst bezochten we het bedrijf van Eamonn en Hugh Lavery. Het areaal van vader en zoon omvat 67 ha voor 120 Holsteins. De melkproductie bedraagt ongeveer 7700 l per koe (het streefdoel is 8000 l), met een krachtvoergift van 2 ton/koe/jaar. Het systeem is volledig op gras gebaseerd (begrazing gecombineerd met graskuil). Sinds zoon Hugh erbij kwam, nam het aantal koeien gestaag toe. Ook in de toekomst wil men inzetten op een verdere groei van de veestapel tot 150 koeien. Opmerkelijk voor de Vlaamse melkveehouders waren de lage kosten en de eenvoudige, goedkoop gebouwde stallen.

In het familiebedrijf van Alan Coalter in Ballinamallard zijn zowel Alan als zijn vrouw voltijds aan de slag. Hun zoon werkt mee als het druk is. Het bedrijf omvat 46 ha, waarvan bijna 32 ha in eigendom. Ze houden 60 melkkoeien van het Holsteinras en zijn een relatief klein bedrijf voor de regio. Het bedrijf van Alan is een zogenaamde *focus farm*, waar goede landbouwpraktijken worden gedemonstreerd aan andere landbouwers in de regio. Ondanks de geringe omvang geldt dit kleine bedrijf, wegens de vakkundige bedrijfsvoering, als voorbeeld voor andere landbouwers. Alan verzekert zich van een goed bedrijfsinkomen door heel lage variabele kosten in vergelijking met andere bedrijven. Zo ligt onder meer het krachtvoederverbruik zeer laag. Toch slaagt hij erin met een gift van maar 800 kg krachtvoeder per koe per jaar een gemiddelde opbrengst te realiseren van 5500 l/koe, waarbij de kwaliteit van de melk ook beter is dan gemiddeld (4,47% vet en 3,36% eiwit). Net als de andere bedrijven in Noord-Ierland is het sterk afhankelijk van begrazing. De voordroogkuil wordt in plastic balen gebundeld, waarbij het plastic gratis wordt opgehaald. De Vlaamse bezoekers waren onder de indruk van dit efficiënte en goed georganiseerde bedrijf, dat liever klein blijft en alles netjes onder controle houdt. Met een beperkt aantal koeien behaalt dit bedrijf mooie resultaten.

Het bedrijf van Reggie Alcorn en z'n vrouw Ruth in Omagh omvat 110 ha grond en heeft 200 Holsteins. Het bedrijf is een mooi voorbeeld van een groot, zeer goed georganiseerd bedrijf met een goede mix van ondernemerschap, een combinatie van familiale en externe arbeid en een consequent gevolgde visie. De opbrengst van de koeien ligt met een gemiddelde gift van bijna 8000 l per koe een pak hoger dan op het vorige bedrijf. Toch

liggen ook de variabele kosten een pak hoger door een veel hoger krachtvoergebruik. Beweiden is opnieuw een centraal onderdeel van de bedrijfsvoering, met voltijdse beweiding tussen april en oktober (bij geschikte weersomstandigheden). Door de goed onderhouden paden

kan men optimaal gebruik maken van de bijna 100 ha huiskavel. Het bedrijf heeft nog ambities tot verdere groei, de nieuwe melkveestal is in aanbouw.

De Vlaamse boeren waren vol lof over de goede managementkwaliteiten van Reggie. Ze stelden zich wel vragen bij de efficiëntie

van het beweiden van 200 koeien, en zagen hier misschien meer mogelijkheden in permanent opstallen in combinatie met *summer feeding*.

Tot slot bezochten we het bedrijf van Jay Warden in Bangor. Jay runt een bedrijf van ongeveer 100 ha en houdt 120 melkkoeien. Inzake structuur is zijn bedrijf sterk vergelijkbaar met dat van Reggie Alcorn. Ook Jay geeft de voorkeur aan een hoge melk- en krachtvoergift (2500 kg/koe/jaar). Jay heeft een sterke interesse in de fokkerij en investeert heel sterk in het uitbouwen van een genetisch optimale kudde. Dit laatste was ook onze melkveehouders opgevallen. Er waren mooie koeien met een hoog productiepotentieel te zien op het bedrijf, maar misschien wordt dit potentieel niet ten volle benut. De gemiddelde melkgift bedroeg bijna 8500 l, terwijl we met dergelijke koeien en krachtvoergift bij ons toch gemakkelijk naar 10.000 l gaan.

Is het gras groener in Noord-Ierland?

Er is veel groen gras in Noord-Ierland, maar de algemene impressie van onze Vlaamse melkveehouders was toch dat ze niet meteen zouden willen ruilen. De Noord-Ierse collega's beschikken dan misschien wel over meer grond en een grote huiskavel, maar de nood aan intensieve graslandbenutting in vaak ongunstige weersomstandigheden is geen eenvoudige opdracht. De manier waarop ze hiermee omgaan, al dan niet gedwongen door de vele regen, was wel een bron van inspiratie voor de Vlaamse collega's. Toch zeker één van hen wilde eens uittesten hoe dat nu precies werkte, dat maaien vóór het grazen. ■

Op alle bedrijven vormt begrazen in de zomerperiode het hoofdaandeel van de ruwvoervoorziening, waardoor een goed graslandbeheer de kern is van de bedrijfsvoering.